

Zakrzewski, Kazimierz

Skład Towarzystwa Naukowego Warszawskiego : (kadencja 1995-1997) : Wspomnienia pośmiertne : Tadeusz Koter (1919-1995)

Rocznik Towarzystwa Naukowego Warszawskiego 59, 87-89

1996

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

TADEUSZ KOTER
(1919-1995)

Tadeusz Koter przyszedł na świat w Dąbrowicy niedaleko Lublina 1 grudnia 1919 r. w rodzinie zasłużonej dla polskiego sadownictwa i oświaty rolniczej.

Ukończył Państwowe Gimnazjum i Liceum im. St. Staszica w Lublinie, uzyskując maturę w 1939 r. W tym samym roku wstąpił na Wydział Elektryczny Politechniki Warszawskiej, ale studiów nie podjął wskutek rozgorzałej II wojny światowej. Dopiero w 1942 r. rozpoczął naukę w Państwowej Wyższej Szkole Technicznej w Warszawie, studiując jednocześnie w latach 1942-1944 na konspiracyjnym Wydziale Elektrycznym Politechniki Warszawskiej. Uczestniczył w Powstaniu Warszawskim jako żołnierz Armii Krajowej doznając poważnych ran, grożących amputacją nogi. Przez następne lata, aż do śmierci nosił w sobie odłamki niemieckiego granatu, który wybuchł podczas ataku powstańców na budynek PAST-y przy ul. Zielnej. W trudnych dniach Powstania poznał przyszłą towarzyszkę życia żonę Bożenę, której determinacja w czasie ewakuacji szpitala uratowała mu życie.

W jesieni 1945 r. przeniósł się z najbliższą rodziną do Łodzi i od października kontynuował studia na Wydziale Elektrycznym Politechniki Łódzkiej, które ukończył w kwietniu 1948 r. Jeszcze jako student (młodszy asystent) rozpoczął pracę w Katedrze Maszyn Elektrycznych PŁ. W dniu 1 listopada 1995 r. obchodził 50-lecie nieprzerwanej pracy w macierzystej uczelni. Po uzyskaniu dyplomu pracował krótko jako starszy asystent, a następnie adiunkt, zastępca profesora (1954 - 1957) i docent (1957 - 1969). Profesorem został w 1969 r. Po przejściu na emeryturę w 1990 r. w dalszym ciągu prowadził zajęcia dydaktyczne w wymiarze 1/3 etatu. Był znakomitym wykładowcą przedmiotów wchodzących w zakres teorii i budowy maszyn elektrycznych i transformatorów oraz ich eksploatacji w systemie elektroenergetycznym. Wydał kilka podręczników akademickich i skryptów.

W badaniach naukowych zajmował się m.in. stanami nieustalonymi w maszynach elektrycznych, wpływem nowoczesnych blach elektrotechnicznych na parametry silników asynchronicznych, pracą transformatorów trójfazowych i maszyn synchronicznych w systemie elektroenergetycznym. Wypromował siedmiu doktorów nauk technicznych, kierując prężnym zespołem Maszyn Elektrycznych w ramach macierzystego Instytutu Maszyn Elektrycznych i Transformatorów. Szczególne miejsce w Jego życiu zajmowała działalność naukowo-techniczna. Należy wspomnieć udział w projektowaniu stacji prób i laboratoriów fabryki ELTA w Łodzi i w komputeryzacji biura konstrukcyjnego i technologicznego Zakładów

EMIT w Żychlinie. Łączył w ten sposób doświadczenie naukowe z działalnością inżynierską.

Wrodzone zdolności organizacyjne i solidność w wykonywaniu powierzonych zadań sprawiły, że był powoływany na odpowiedzialne urzędy akademickie. W latach 1965 - 1966 był prodziekanem, a w latach 1966 - 1969 dziekanem Wydziału Elektrycznego. Pełnił także funkcję kierownika studiów doktoranckich (1974 - 1981). Funkcję prorektora ds. nauki sprawował dwukrotnie (1975 - 1978 oraz 1981 - 1984) kładąc nacisk na współpracę uczelni z instytucjami państwowymi i gospodarczymi. Utrwalił się w pamięci jako Senior Budowy Wydziału Elektrycznego (1973 - 1977).

Jego działalność na terenie ogólnopolskim i poza uczelnią była wyjątkowo bogata. Przez 23 lata był członkiem Komitetu Elektrotechniki PAN (w tym 14 lat pełnił funkcję wiceprzewodniczącego), w latach 1969 - 1972 członkiem Komisji Głównej Elektrotechniki przy Komitecie Nauki i Techniki, Rady Głównej Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki (1977 - 1982), Rady Łódzkiego Oddziału PAN (1979 - 1995). Był wieloletnim członkiem rad naukowych: Instytutu Elektrotechniki w Warszawie i Branżowego Ośrodka Badawczo-Rozwojowego Maszyn Elektrycznych KOMEL w Katowicach. Za działalność w Stowarzyszeniu Elektryków Polskich i w Polskim Towarzystwie Elektrotechniki Teoretycznej i Stosowanej został wyróżniony członkostwem honorowym. Był członkiem rzeczywistym i członkiem Zarządu Łódzkiego Towarzystwa Naukowego, a także członkiem korespondentem Warszawskiego Towarzystwa Naukowego.

Profesor T. Koter był jednym z najstarszych pracowników i jednocześnie żywą historią Politechniki Łódzkiej. Pod Jego kierunkiem, jako przewodniczącego Senackiej Komisji Historycznej, powstała Księga Jubileuszowa Politechniki Łódzkiej (1995 r.), dająca świadectwo 50-lecia działalności uczelni.

Działalność Profesora była wielokrotnie dostrzegana i nagradzana. Wymienić wypada Nagrodę Naukową miasta Łodzi (1987 r.) oraz 7 nagród ministra za osiągnięcia naukowe, techniczne i dydaktyczne. Otrzymał szereg odznaczeń państwowych, resortowych i uczelnianych, z których najważniejsze to: Krzyż Komandorski i Kawalerski OOP, Warszawski Krzyż Powstańczy, Medal Komisji Edukacji Narodowej, Odznaka Zasłużonego Nauczyciela PRL, Odznaka Zasłużonego dla Politechniki Łódzkiej, Srebrna i Złota Honorowa Odznaka Stowarzyszenia Elektryków Polskich, Odznaka Honorowa PŁ.

Profesor Tadeusz Koter zmarł po długiej chorobie 19 grudnia 1995 r. Kierował się w swoim życiu zasadami wiary i moralności chrześcijańskiej. Odchodząc od nas powierzył swoją duszę Bogu, Jego doczesne szczątki

spoczęły obok żony na Starym Cmentarzu Katolickim w Łodzi, serce zaś na zawsze pozostało w murach uczelni, której poświęcił pięćdziesiąt lat dorosłego życia.

Niech Mu ta ziemia cmentarna, odległa od rodzinnej Dąbrowicy, będzie oazą wiecznego spokoju.

Kazimierz Zakrzewski

STANISŁAW LESZCZYCKI (1907-1996)

Miałem zaszczyt być uczniem, asystentem i współpracownikiem Profesora od 1946 r., a więc przez blisko 50 lat. Z racji swego wieku czy też pełnionych funkcji poznałem Profesora z różnych stron życia. W dobrych i złych warunkach, jako pedagoga, naukowca, organizatora, a także jako polskiego i międzynarodowego działacza nauki. Również mogłem słyszeć opinie przyjaznych i mniej przyjaznych Mu osób. Nie będę podawał tu pełnego, „urzędowego” życiorysu i dorobku Profesora, bo w okresie powojennym ukazało się blisko czterdzieści opracowań, mówiących o Jego osiągnięciach naukowych (blisko 950 pozycji), pedagogicznych i organizacyjnych (patrz Przegląd Geograficzny, Geografia Polski,

Nauka Polska). Ograniczę się do opisu faktów mało znanych, często przemilczanych bądź to ze względów egoistycznych bądź politycznych.

Pierwsze moje spotkanie z Profesorem miało miejsce w połowie lutego 1945 r., gdy jako kandydat na studia geograficzne, z grupą przyszłych kolegów, dyskutowaliśmy o studiach w holu Instytutu Geografii UJ w Krakowie przy ul. Grodzkiej. Weszło wówczas dwóch mężczyzn, z których jeden powiedział: „Chłopcy pomóżcie nam, bo inaczej Sowieci zabiorą”. Okazało się, że był to Profesor S. Leszczycki, który odkrył składnicę map niemieckich i chciał je uratować dla potrzeb geografii polskiej. Tak więc przez kilka dni woziliśmy wózkiem mapy ze szkoły przy ul. Mickiewicza